

ФІНАНСОВА ЛОГІСТИКА У СФЕРІ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Важливим чинниками розвитку міжнародних торгівельних відносин виступають елементи фінансової логістики – організація і вибір форм проведення фінансових розрахунків за поставлені товари чи надані послуги. Виступаючи інструментом фінансового забезпечення зовнішньоторговельних операцій, вони впливають також на їх ефективність та оперативність проведення.

Водночас вибір форм міжнародних розрахунків, їх організація обумовлені широким колом чинників як приватного (внутрішнього), так і зовнішнього – національного та міжнародного – характеру.

Особливості використання інструментів міжнародної фінансової логістики обумовлюються міжнародною та національною правовою та банківською регламентацією і уніфікацією порядку розрахунків; впливом на розрахункові операції валютних обмежень; використанням в розрахункових операціях вільноконвертованих валют; здійсненням платежів, основним чином, через прямі кореспондентські рахунки банків; широке застосування банківських гарантій тощо [3; 4].

Опираючись на практику проведення міжнародних платежів в Україні [1], можна визначити, що за 2017–2018 рр. визначальними чинниками впливу у сфері фінансової логістики для підприємств-учасників ЗЕД все більше були ринкові, тоді як адміністративні процедури чи регуляторні обмеження відходили на другий план. Респонденти (як експортери, так й імпортери) більше перешкод для зовнішньоторговельних операцій вбачали у фінансових втратах від різниці курсів купівлі та продажу іноземних валют (19 % респондентів при експорті та 28 % при імпорті) та девальвації валюти (13 % при експорті та 22 % при імпорті) (рис. 1).

Рис. 1. Перешкоди при здійсненні міжнародних платежів, %*

* [1]

Водночас все ж значна частка підприємств-учасників ЗЕД вбачає для себе перешкоду в регуляторних обмеженнях, пов'язаних з обов'язковим продажом валюти чи витраченим часом на її купівлю, великою кількістю документів для проведення міжнародних платежів та часом витраченим на їх оформлення (рис. 1).

З огляду на наведені вище дані подальше усунення перешкод для здійснення міжнародних платежів має покладатися як на державні органи влади, так і приватний сектор економіки. Провідна роль в цьому належатиме першим, особливо в питанні реалізації необхідних заходів економічної політики:

- проведення моніторингу в сфері міжнародних платежів, націленого на розвиток їх системи;
- налагодження взаємодії органів державної влади та приватного

сектора для розуміння тенденцій на ринку і впливу на кінцеві результати;

- підтримання їх взаємодії на основі взаємообміну інформацією для розширення застосування різноманітних фінансових інструментів;

- сприяння діяльності ринку на основі вироблення правил його саморегулювання;

- підвищення ефективності функціонування ринку на основі прямого надання органами державної влади інструментів для проведення міжнародних розрахунків;

- регулювання розрахункових операцій та валютного ринку за умови макроекономічної нестабільності.

Таким чином, на основі взаємодії органів державної влади та приватного сектора має бути відслідковування труднощів, що постають перед підприємствами-учасниками ЗЕД при здійсненні міжнародних платежів, націлене на їх подолання та, насамкінець, розвиток фінансової логістики.

Опитування також показало, що найбільш поширеними при здійсненні міжнародних платежів є такі інструменти, як акредитиви, кредити покупця і продавця та банківські гарантії. Третина респондентів (в основному великі підприємства) здійснюють страхування операцій із зовнішньої торгівлі [1].

Фактично, результати опитування свідчать про вузький спектр фінансових інструментів, використаних при операціях, що, на нашу думку, обумовлене й валютною політикою в Україні.

Активізація зовнішньоторговельних операцій потребує удосконалення фінансового інструментарію їх стимулювання. Окрему увагу потрібно звернути на розвиток форфейтингу та факторингу в системі міжнародних платежів, що дозволить підприємствам-учасникам ЗЕД з власною користю використати їх переваги.

Факторинг більш корисний для мікро- та малих підприємств, оскільки дозволить виключити зростання відсотків із дебіторської заборгованості, сприятиме отриманню додаткового прибутку та розширенню частки ринку [2].

Форфейтинг найбільш ефективний для середніх і великих підприємств,

які мають на меті акумуляцію грошових коштів для реалізації довгострокових і дорогих проектів на основі таких його переваг, як усунення ризиків, посилення конкурентних переваг, підвищення грошового потоку, збільшення швидкості й простоти фінансових операцій [2].

Отже, з огляду на виявлені труднощі в проведенні міжнародних платежів удосконалення відповідної державної політики, спрямованої на взаємодію з приватним сектором та сприяння розвитку перспективних фінансових інструментів, зокрема як факторинг та форфейтинг, може сприяти прискоренню здійснення зовнішньоторговельних операцій і підвищити ефективність фінансової логістики.

Список використаних джерел:

1. Спрощення процедур торгівлі в Україні: оцінки та очікування бізнесу. Аналітичний звіт за результатами четвертої хвилі опитування українських експортерів та імпортерів. Київ: ГО «Інститут економічних досліджень та політичних консультацій», 2019. URL: http://www.ier.com.ua/ua/areas_of_research/international_economics?pid=5985 (дата звернення: 24.01.2020).

2. Хома І. Б., Данилів І. Л. Особливості використання та вдосконалення форфейтингу в Україні на основі міжнародного досвіду. *Приазовський економічний вісник*. 2018. № 5 (10). URL: http://www.ier.com.ua/ua/areas_of_research/international_economics?pid=5985 (дата звернення: 28.01.2020).

3. ICC Uniform Customs and Practices for Document Credits (UCP) (UCP 600, 2007 version). International Chamber of Commerce (ICC). URL: <http://tfig.unece.org/contents/icc-ucp.htm> (Last accessed: 30.01.2020).

4. The Uniform Rules for Collections. (1995 Revision, ICC Publication No. 522). International Chamber of Commerce (ICC). URL: <https://www.law.kuleuven.be/personal/mstorme/URC522.pdf> (Last accessed: 30.01.2020).